پیش بینی عددی چند رخداد مه تابشی و CBL با استفاده از مدل WRF روی برخی مناطق ایران: مطالعه موردی، ۲۷ تا ۳۱ دسامبر سال ۲۰۱۵

راضیه پهلوان'، محمد مرادی'، سحر تاجبخش"، مجید آزادی'* و مهدی رهنما"

۱. دانشجوی دکتری، پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو، تهران، ایران ۲. دانشیار، پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو، تهران، ایران ۳. استادیار، پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو، تهران، ایران

(دریافت: ۹۹/۱/۱۶، پذیرش نهایی: ۹۹/۷/۸)

چکيده

در این مطالعه رخدادهای مه تابشی و مه ناشی از کاهش ارتفاع کف ابر موسوم به مه CBL (Cloud-Base Lowering) از ۲۷ تا ۳۱ دسامبر ۲۰۱۵ که در ایستگاههای هواشناسی فرودگاههای ارومیه، اراک، بوشهر، زاهدان، همدان و شهرکرد ثبت شده است، با استفاده از مدل میان مقیاس WRF شبیهسازی شده است. برای این منظور، مدل میان مقیاس WRF با ۵ پیکربندی متفاوت و ۲۸ تراز قائم اجرا شد. سپس با به کارگیری چهار الگوریتم محاسبه دید افقی شامل SW99، SSL، 2009 و QUOS روی برونداد مدل، دید افقی محاسبه شد. بررسی نتایج نشان داد که مدل نمی تواند مقدار نم نسبی لایه مرزی و در نتیجه رخداد مه را شبیهسازی کند. با افزایش تعداد ترازهای قائم مدل در لایه ۲۰۰ متری مجاور سطح زمین، دیده شد که مهارت مدل در پیشبینی رخداد مه افزایش یافت و از ۶ مورد مه CBL و ۴ مورد مه تابشی بهترتیب ۵ و ۲ مورد رخداد مه پیشبینی شد. آزمایشهای مختلف اهمیت تعداد ترازهای قائم در مجاورت سطح زمین و نقش آن در کیفیت پیشبینی مه را مشخص کرد. همچنین نتایج کلی نشان داد که کاریی مدل در پیشبینی مه CBL نسبت به مه تابشی بیشتر است.

واژههای کلیدی: پیش بینی عددی، مه تابشی، مه CBL، مدل WRF، تراز قائم.

۱. مقدمه

http://www.caem.wmo.int/moodle/mod/url/view.p (http:/id=203). نتایج یک دهه مطالعه روی سوانح هوایی توسط هیأت ایمنی حملونقل ملی آمریکا (US National) نشان داده است که ارتفاع پایین ابر و دید کم، عامل ۲۰ درصد از سوانح هوایی هستند. ۶۸ درصد از این سوانح بهدلیل رخداد مه است (گزارش NTBS از سوانح مرتبط با وضع هوا). اثر است (گزارش NTBS از سوانح مرتبط با وضع هوا). اثر مه در صنعت هوانوردی هزینه ای بالغ بر صدها میلیون دلار بهدلیل تأخیر و لغو پروازها بهدنبال دارد (گالتپ و ممکاران، ۲۰۱۷). بهعنوان مثال، فرودگاه بین المللی پودانگ شانگهای (Shanghai Pudong International پودانگ شانگهای (Airport) در ساحل شرقی چین یکی از مراکز مهم زمستان و بهار در آنجا اغلب توسط مه فرارفتی (Advection fog) مختل وضع هوا، یکی از عناصر تأثیر گذار در ایمنی پرواز میباشد. خصوصیات جوی میتواند تأثیر مستقیم و غیرمستقیم در ایمنی پرواز و سامانههای هواپیما داشته باشد. کاهش دید ناشی از وجود مه، غبارو طوفان شن یا ماسه باعث میشود که ایمنی پرواز کاهش یابد و یا ممکن است با استفاده از فن آوریهای نوین (سامانهی نشستن بهوسیله دستگاه ILS (سامانهی نوین (سامانهی نشستن رادار هواشناسی، سیستمهای دید مصنوعی) نیز پرواز عملی نشود. بررسی خبرهای فرودگاهی نشان داد که هر سال حدود ۲۰۹ نفر در حوادث هوایی ناشی از دید کم کشته میشوند (تارنمای ادارهٔ هواشناسی ملی آمریکا به آدرس ۲۰۹۱ماری ادارهٔ هواشناسی ملی آمریکا به رادار هوایی ناشی از دید کم راداری و ۴۰ درصد از تأخیر پروازهای خطوط هوایی ناشی و ۴۰ درصد از تأخیر پروازهای خطوط هوایی ناشی از دید کم در اثر مه بوده است (تارنمای سازمان هواشناسی جهانی به آدرس

می شود (یوان و چن، ۲۰۱۳). طبق مطالعات و بررسی ۳۲ ساله در آمریکا (از سال ۱۹۸۲ تا ۲۰۱۳)، مه دومین عامل سوانح هوایی است و عامل اصلی ۱۱۲۲ سانحهٔ هوایی مرگبار بوده است که باعث مرگ ۲۲۹۹ نفر در طول این مدت در آمریکا شده است (فالتز و اشلی، ۲۰۱۶).

در ایران نیز بهعلت وجود مه و دید کم ناشی از آن برخی از پروازها لغو شده، با تأخیر انجام شده و یا سقوط کردهاند. برای مثال در سال ۱۳۸۰ شرکت هواپیمای فراز قشم، تهران را به مقصد گرگان ترک کرد، ولی بهعلت دید کم ناشی از مه در حوالی ساری سقوط کرد و ۳۰ کشته بهجای گذاشت (تارنمای http://aviation- شبکه ایمنی هوانوردی به آدرس -http://aviation.

همچنین در سال ۱۳۸۹ پرواز تهران ارومیه بهدلیل وجود مه در نزدیکی ارومیه سقوط کرد. این حادثه ۷۸ کشته داشت (تارنمای http://aviation- شبکه ایمنی هوانوردی به آدرس .(safety.net/database/record.php?id=20110109-0 مه به شرایطی گفته میشود که قطرههای آب یا بلورهای یخی موجود در هوا دید افقی را به کمتر از ۱۰۰۰ متر کاهش دهند (لستر، ۲۰۰۷). وقوع مه، به عوامل متعدد جوی بستگی دارد و در زمان و مکان،های مختلف شرایط شکل گیری آن متفاوت است؛ همچنین مه انواع متفاوتی دارد. بسته به عامل ایجادکننده مه، دستهبندیهای گوناگونی برای رخداد این پدیده در نظر گرفته شده است. اولین دستهبندی جامع نوع مه که توسط ویلت (۱۹۲۸) صورت گرفت و سپس توسط بایرز (۱۹۵۹) اصلاح شد، از ۱۱ نوع مه تشکیل شده است. این دسته بندی بر اساس ساز و کارهای شکل گیری مه و وضعیت هوای همراه با مه ایجاد شده است. جورج (۱۹۵۱) با استناد به موضوعات عملی مرتبط با مه، دستهبندی سادهتری از شش نوع مه را ارائه داد. سپس تردیف و راسموسن (۲۰۰۷) با توجه به دادههای ساعتی دیدبانی، انواع مه را به

پنج دسته تقسیم کردند. طبق این روش، مه به انواع مه تابشی، مه فرارفتی، مه بارانی، مه ناشی از کاهش ارتفاع کف ابر یا مه Cloud-Base Lowering) و مه تبخیر صبحگاهی دستهبندی می شوند (شکل ۱).

کاهش دید ناشی از رخداد مه، سامانه های حمل ونقل جاده ای، دریایی و هوایی را به شدت تحت تأثیر خود قرار می دهد. از این رو شناخت شرایط شکل گیری و پیش بینی دقیق مه می تواند منجر به کاهش خسارات جانی و مالی شود. برای این منظور پژوه شگران زیادی در مناطق مختلف دنیا پدیده رخداد مه را از دیدگاه های مختلف بررسی کرده اند که در زیر به چند نمونه اشاره می شود. اولین پیش بینی مه با یک مدل ۳ بعدی منطقه ای تو سط بالارد و همکاران (۱۹۹۱) انجام شده است. این پژوه شگران از مدل میان مقیاس اداره هو اشناسی انگلستان

برای پیس بینی به دریایی (سناما) در سوا من مسال سری اسکاتلند استفاده کردند. آنها نشان دادند که پیش بینی دقیق مه به شرایط اولیه رطوبت و آب مایع ابر، رفتار واداشت همدیدی، پارامتری سازی فیزیکی، تفکیک مدل و دمای سطح دریا بستگی دارد.

بنگ و همکاران (۲۰۰۹) قابلیت مدل WRF (Weather) WRF (اسکاماروک و همکاران، (Research and Forecast) (اسکاماروک و همکاران، ۲۰۰۸) در شبیهسازی مه و دید در فرودگاههای کره جنوبی را با استفاده از الگوریتمهای محاسبه دید مختلف بررسی کردند. آنها ۴۸ مورد رخداد مه را در کره شبیهسازی کردند و با اصلاح ضرایب آماری الگوریتمهای دید در مدل WRF، مهارت شبیهسازی مه و دید را با استفاده از روش رگرسیون خطی بین موارد دیدبانی و پیش بینی، بهبود دادند.

سینگ و همکاران (۲۰۱۸) برای پیش بینی دید در دشتهای شمال هند از مدل NCUM (NCURWF) دشتهای شمال هند از مدل Model (Unified Model) که در مرکز ملی پیش بینی انگلستان اجرا می شود، استفاده کردند. آنها نتایج حاصل از مدل را با تصاویر ماهواره و دادههای دیدبانی گزارش متار مقایسه کردند و نتایج مدل را اصلاح کردند. این مطالعه نشان داد که پیشبینی دید حاصل از مدل، شاخص خوبی برای تعیین منطقه جغرافیایی رخداد مه و همچنین شدت آن میباشد.

بارتوک و همکاران (۲۰۱۲) با جفت کردن مدلهای PAFOG وWRF، تعداد ۸۴ مورد رخداد مه را در سالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۰۹ در امارات متحده عربی شبیهسازی کردند. نتایج این پژوهش نشان داد که این سامانه در بعضی موارد در برآورد

رخداد مه، نتیجه قابلقبولی بهدست نمیدهد. آنها همچنین دریافتند که استفاده از طرحواره پیچیده تر Soil) STD در مدل WRF نسبت به طرحواره STD (STD (Thermal Diffusion)، نتایج بهتری را در بر دارد. این پژوهشگران با ارزیابی شبیهسازیها به این نکته پی بردند که برونداد سامانه جفت شده در ساعتهای ششم و یازدهم از شروع پیش بینی، معتبرتر است.

مي شود.

رومن کسکان و همکاران (۲۰۱۹) با مدلهای عددی WRF و HARMONIE یک مه هشتروزه را که در شمال اسپانیا رخ داده بود را شبیهسازی کردند. در این پژوهش پیکربندی هر دو مدل تا حد امکان شبیه بههم تنظیم شد. آنها دریافتند که هر دو مدل در پیش بینی مه تابشی نسبت به مه CBL، موفقیت کمتری داشتند.

تردیف (۲۰۰۷) با مقایسه دو حالت شبیه سازی مه با مدل یک بعدی COBEL، یکی با ۲۱ و دیگری با ۵ تراز قائم از سطح زمین تا ارتفاع ۲۵۰ متری جو، نشان داد که شبیه سازی با تفکیک قائم بیشتر، نتایج بهتری را ارائه می دهد. در مدل با تفکیک قائم کمتر، آهنگ سرمایش ضعیف تری دیده می شود زیرا مدل با ترازهای قائم کم نمی تواند سرمایش تابشی در جو نزدیک زمین را در چند متر پایین آن در اوایل شب، شبیه سازی کند (تردیف، افزایش قابل قبول مقدار آب ابر (LWC) و در نتیجه عمیق شدن مه می شود (تردیف، ۲۰۰۷).

فیلیپ و همکاران (۲۰۱۶) تأثیر تفکیک قائم را در پیش بینی مه با مدل AROME (Aroms of) برای یک (Research to Operations at Mesoscale) برای یک حالت موردی در فرودگاه شارل دوگل فرانسه بررسی کردند. آنها دریافتند که تفکیک قائم اثر زیادی بر شبیه سازی آغاز مه دارد و جت شبانه و آشفتگی ایجاد شده توسط برش باد در بالای لایه مرزی شبانه، با تفکیک بیشتر قائم قابل شبیه سازی است.

یانگ و گائو (۲۰۱۶) در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که با افزایش تفکیک قائم مدل در لایه مرزی، شبیهسازی مه دریایی بهبود مییابد. این بهبود به دلیل شبیهسازی بهتر LWC در بالای لایه مه است. یانگ و همکاران (۲۰۱۹) حساسیت شبیهسازی مه دریایی را به ارتفاع پایین ترین تراز مدل بررسی کردند. با توجه به اینکه پایین ترین تراز مدل محل تبادل انرژی بین سطح زمین و لایهٔ مرزی سیارهای است، آنها به این نتیجه رسیدند که تنظیم ارتفاع ۸ متر برای پایین ترین تراز مدل، باعث شبیهسازی بهتر مه

تاجبخش و همکاران (۱۳۹۷) شرایط مه در دو فرودگاه مهرآباد تهران و شهید هاشمی نژاد مشهد را از دیدگاه همدیدی بررسی کردند و با استفاده از دو روش تجربی ساندرس (Saunders) و کراداک-پریچارز(Cradock, Prichars) دمای نقطه مه با دادههای واقعی و پیش بینی را تعیین کردند. این پژوهشگران با به کارگیری ارزیابی بهروش اریبی، نشان دادند که روش سندرس در ۷۵ درصد حالات با رخداد مه در فرودگاههای یادشده همخوانی دارد. این ارزیابی برای روش کروداک-پریچارز به ۶۵ درصد کاهش یافت. بروندادهای مدل پیش بینی عددی WRFنیز مطالعه شد و ارزیابی نتایج، صحت کمتری را (۵۰ درصد) نشان داد. بررسی الگوهای همدیدی در حالتهای موردی آشکار کرد که پرفشار قوی با مقادیر حداقل ۱۰۲۰ هکتوپاسکال در نوار شمالی ایران همراه با فرارفت هوای سرد تراز ۸۵۰ هکتوپاسکال، بادهای شمالی و نم ویژه ۶ تا ۸ گرم بر کیلوگرم در رخداد مه مؤثر بوده است.

جابری و همکاران (۱۳۹۷) کاهش دید ناشی از مه و بارش را با استفاده از مدل WRF در منطقهٔ تهران در یک حالت موردی، بررسی کردند. آنها از چهار روش SW99، SSL، FSL و UPP1 استفاده کردند. نتایج پیش بینی نشان داد که استفاده از روش های SW99، AFWA، UPP1، که استفاده از روش های SW99، AFWA، روش تتوانست به خوبی روند کاهش دید را نشان دهد ولی روش SL تا حدی برای پیش بینی کاهش دید به ویژه در مه مناسب است. آنها عنوان کردند که پیش بینی دید در زمان پدیده برف به مقادیر دید بانی نزدیک تر است و در شرایط مه دقت کمتری دارد.

از آنجا که مدلهای پیش بینی وضع هوا برای شبیه سازی درست مه، مخصوصاً برای مقاصد عملیاتی مشکل دارند (رومن کسکان و همکاران، ۲۰۱۹) و علی رغم همهٔ پژوهش های پیشین در مورد شبیه سازی مه، پیش بینی رخداد مه هنوز یک چالش برای مدل های پیش بینی عددی وضع هوا است (وندرولد و همکاران، ۲۰۱۰، رومن

کسکان و همکاران، ۲۰۱۶، ژو و همکاران، ۲۰۱۲، استینولد و همکاران، ۲۰۱۵)، از این رو صحت پیش بینی رخداد این پدیده همچنان در پرده ابهام باقی مانده است. بررسی پژوهش های پیشین نشان می دهد که مطالعات انجام شده در کشور، بیشتر شامل بررسی آماری و یا پیش بینی با استفاده از روش تجربی است و تاکنون تعداد پیش بینی با استفاده از روش تجربی است و تاکنون تعداد پیش بینی عددی وضع هوا، در کشور بسیار کم بوده است. هدف از این پژوهش شبیه سازی رخداد مه با استفاده از مدل میان مقیاس WRF می باشد. برای این منظور رخداد مه اواخر دسامبر ۲۰۱۵ در سطح ایران بررسی می شود.

۲ – دادهها و روش کار

در پژوهش حاضر سعی شده است یک رخداد چندروزهی مه که چند فرودگاه را در کشور تحت تأثیر قرار داده است، بهطور موردی مطالعه شود. برای انتخاب این حالت موردی، دادههای دیدبانی حاصل از گزارشهای متار در فرودگاههای ایران در دورهٔ آماری ۲۰۱۷–۲۰۱۵ بررسی شد. این دادههای ساعتی که از

سازمان هواشناسی کشور گرفته شد شامل دید افقی، رطوبت نسبی، دما، دمای نقطه شبنم، سمت و سرعت باد، ارتفاع پایه و مقدار پوشش ابر، فشار هوا و وضعیت هوای حاضر است.

با استفاده از دادههای دید، وضعیت هوای حاضر و درصد رطوبت نسبی، روزهایی که دید افقی به علت وجود مه کمتر از ۱۰۰۰ متر بود، از سری دادهها جدا شد. از میان این روزها، رخداد مه ۲۷ تا ۳۱ دسامبر ۲۰۱۵ به دلیل گستردگی و اهمیت پیش بینی، برای بررسی انتخاب شد. در این بازهٔ زمانی در ایستگاههای هواشناسی فرودگاههای ارومیه، اراک، بوشهر، زاهدان، همدان و شهر کرد در ساعتهای مختلف مه ثبت شده است. با استفاده از الگوریتم تردیف و راسموسن، نوع مه نیز در روزهای انتخابی برای فرودگاههای تحت بررسی تعیین شد. بر اساس این الگوریتم، مه تابشی، مه فرارفتی، مه تبخیری و مه LBD قابل تشخیص می باشد. در جدول ۱، نوع و ساعت شروع و خاتمه مه در فرودگاههای تحت بررسی نشان داده شده است.

نوع مه	ساعت پايان مە(گرينويچ)	ساعت شروع مە(گرينويچ)	نام ایستگاه	رديف
CBL CBL	ساعت ۶۰ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۹ ساعت ۹ روز ۲۰۱۵/۱۲/۳۱	ساعت ۰۴ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۹ ساعت ۱۷ روز ۲۰۱۵/۱۲/۳۰	اروميه	1
CBL CBL	ساعت ۰۸ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۸ ساعت ۱۱ روز ۲۰۱۵/۱۲/۳۰	ساعت ۲۳ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۷ ساعت ۲۲ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۸	اراک	4 4
تابشى تابشى	ساعت ۵۰ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۷ ساعت ۰۶ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۸	ساعت ۰۳ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۷ ساعت ۰۳ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۸	بوشهر	0 9
CBL	ساعت ۶۰ روز ۲۰۱۵/۱۲/۳۰	ساعت ۲۰ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۹	زاهدان	٧
تابشى تابشى	ساعت ۶۰ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۹ ساعت ۱۰ روز ۲۰۱۵/۱۲/۳۰	ساعت ۰۴ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۸ ساعت ۱۵ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۹	همدان	٩
CBL	ساعت ۰۸ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۸	ساعت ۱۵ روز ۲۰۱۵/۱۲/۲۷	شهركرد	۱.

جدول ۱. روزهای همراه با مه در فرودگاههای مختلف کشور از ۲۷ تا ۳۱ دسامبر ۲۰۱۵.

موقعیت ایستگاههای فرودگاهی موردمطالعه روی نقشه توپو گرافی در شکل ۲-الف و موقعیت آن ایستگاهها روی نقشه کاربری اراضی در شکل ۲-ب نشان داده شده است. مه تابشی در شبهای صاف وآرام و زمانی با وجود باد بسیار ملایم رخ میدهد(کسکان و همکاران، ۲۰۱۹). نوین، گرمایی که در طول روز کسب کرده است را در طول شب از دست میدهد و زمین و هوای مجاور آن سرد تشکیل میشود. مه بارشی یا مه جبههای در جلوی جبهه اشباع هوای مجاور زمین اشباع شود، مه اشباع هوای مجاور زمین اران و در نتیجه اشباع هوای مجاور زمین ارخ میدهد (تردیف و افقی هوای گرم و مرطوب دریا روی منطقهٔ خنک ساحلی به وجود می آید (لین و همکاران، ۲۰۱۷). مه تبخیری یک نوع مه فرارفتی است و زمانی شکل می گیرد که هوای

سرد و پایدار روی آب گرمتر حرکت کرده و اشباع شده و مه تبخیری یا مه بخار یا دود دریایی ایجاد می شود (آرنز و هنسان، ۲۰۱۸). مه CBL در اثر سرمایش قسمت پایین لایهٔ مرزی و کاهش ارتفاع پایه ابر استراتوس ایجاد می شود (تردیف و راسموسن، ۲۰۰۷).

در این مطالعه ابتدا شرایط همدیدی حاکم بر کشور در روزهای ۲۷ تا ۳۰ دسامبر به طور کلی موردبررسی قرار گرفت و در ادامه با تنظیم مدل WRF بر اساس مطالعات پیشین (لین و همکاران، ۲۰۱۷، رومن کسکان و همکاران، ۲۰۱۶؛ آزادی و همکاران، ۲۰۱۲؛ لایقی و همکاران، ۱۳۹۶) رخدادهای مه ۲۷ تا ۳۰ دسامبر ۲۰۱۵ شبیه سازی شد. این پیکربندی ها در جدول ۲ آمده است که در آن اعداد بالای هر ستون نشان دهندهٔ شمارهٔ پیکربندی و تعداد تراز قائم است. برای نمونه ۲۸-۲ بیانگر پیکربندی شماره ۲ با ۲۸ تراز قائم است.

شکل ۲. موقعیت ایستگاههای فرودگاهی مورد مطالعه روی الف) نقشه توپوگرافی و ب) نقشه کاربری اراضی.

	ز قائم	ندی-تعداد ترا					
۵–۲۳	۳۲_۴	۳۲-۳	۳۲-۲	۳۲-۱	77-7	عبوان طرحواره	رديف
WDM6- class	Т	L	L	L	L	میکرو فیزیک ابر	١
MYNN2.5	Y	А	Y	Y	Y	طرحوارهی لایه مرزی سیارهای	٢
RR	RG	RR	RG	RR	RG	طرحوارهي تابش طولموج بلند	٣
D	D	D	D	D	D	طرحوارہی تابش طولموج کوتاہ	۴
N	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	طرحوارهي فيزيك سطح	۵
Мо	Мо	Мо	Мо	Мо	Мо	طرحوارهي لايهي سطحي	۶

جدول۲. پیکربندی های استفاده شده برای مدل WRF.

> برای شبیهسازی مه تابشی و مه CBL، مدل WRF با پنج پیکربندی متفاوت استفاده شد و سپس ۴ الگوریتم محاسبه ديد بر برونداد مدل اعمال شد تا بهترين پيکربندي و الگوریتم تشخیص این گونه مهها مشخص شود. در این تحقيق، نگارش 3.9.1 مدل WRF با نگاشت لمبرت، تفکیک آشیانه های ۱۶ و ۴ کیلومتر به کار گرفته شد. بهدلیل بررسی حساسیت شبیهسازی مه به طرحوارههای مختلف در مدل WRF در مطالعات قبلی (برای نمونه: لین و همکاران، ۲۰۱۷، وندرولد و همکاران، ۲۰۱۷ و رومن کسکان و همکاران، ۲۰۱۲)، پیکربندی های مدل در این مطالعه بر اساس مطالعات لين و همكاران (۲۰۱۷) و رومن کسکان و همکاران (۲۰۱۶) انتخاب شدند (جدول ۲). بررسی و تحلیل نتایج نیز با توجه به کار رومن کسکان و همکاران (۲۰۱۹) صورت گرفت. ابتدا تعداد ترازهای قائم مدل، ۲۸ تراز انتخاب شد. مقدار محتوای آب مایع ابر یا Liquid Water Content) LWC) در برونداد مدل در همه پیکربندیها صفر و یا بسیار ناچیز بود و در نتیجه دید محاسبه شده با این LWC، بسیار زیاد و بیش از ۱۰

کیلومتر بهدست آمد. با توجه به اینکه مطالعات قبلی بر اهمیت تفکیک قائم بالا برای حل فرآیندهای اصلی تشکیل مه تأکید کردهاند (استینولد و همکاران، ۲۰۱۵)، مشابه رومن کسکان و همکاران (۲۰۱۹)، از سطح زمین تا ۲۰۰ متری ۱۱ تراز و در کل ۳۲ تراز قائم در مدل WRF در نظر گرفته شد. سپس مدل با پیکربندیهای متفاوت اجرا شد. با انجام این تغییر در تراز قائم، مدل مهارت تشخیص رطوبت و مه را در برخی از موارد پیدا کرد. بهمنظور مقایسه برونداد مدل در دو حالت با ۲۸ و ۳۲ تراز قائم، برونداد پیکربندی ۲ که بهترین پیکربندی از نظر تشخیص مه در میان پیکربندیهای با ۲۸ تراز قائم بود نیز موردبررسی قرار گرفت.

پس از اجرای مدل، برای محاسبه دید در این مطالعه از ۴ الگوریتم محاسبه دید افقی شامل SW99 (استوئلینگا و وارنر، ۱۹۹۹)، FSL (دوران و همکاران، ۱۹۹۹)، G2009 (گالتپ و همکاران، ۲۰۰۹) و RUC (بنجامین و همکاران، ۱۰۰۴) استفاده شده است که در ادامه بهطور خلاصه معرفی می شوند.

$$\beta = \beta_{cw} + \beta_{rw} + \beta_{ci} + \beta_{sn} \tag{1}$$

$$VIS_{SW99} = -\ln(0.02)/\beta \tag{(Y)}$$

$$\beta_{cw} = 144.7 \ C_{cw}^{0.88} \tag{(\Upsilon)}$$

$$\beta_{rw} = 1.1 \, C_{rw}^{0.75} \tag{(f)}$$

$$\beta_{ci} = 163.9 \ C_{ci}^{1.00} \tag{(b)}$$

$$\beta_{sn} = 10.4 \ C_{sn}^{0.78} \tag{(9)}$$

FSL الگوریتم FSL در این الگوریتم، دید با استفاده از رطوبت نسبی و اختلاف بین دما و دمای نقطه شبنم و از رابطه زیر بهدست میآید: (V) VIS_{FSL} = 1.609 × ۲۲ × ۲۲ ۲۲ (VIS

که در آن RH رطوبت نسبی و Td – T اختلاف بین دمای هوا و دمای نقطهٔ شبنم است. ضریب ۱/۶۰۹ نیز بهمنظور تبدیل واحد دید از مایل به کیلومتر بهکار میرود.

T-T. الگوريتم G2009

در الگوریتم G2009، دید از رابطهٔ مستقیم غلظت تعداد قطرات یا droplet number concentration) Nd و از رابطه ۸ بهدست می آید. Ndنیز از رابطهٔ ۹ محاسبه می شود.

$$VIS_{RUC} = 60 \ e^{-2.5 \times \frac{RH - 15}{80}}$$
(1.)

پس از محاسبه مقدار دید با استفاده از ۴ الگوریتم محاسبه دید افقی ذکر شده، این مقادیر دید بهدست آمده در هر شهر از ساعت ۰۰ گرینویچ روز ۲۷ دسامبر ۲۰۱۵ تا ساعت ۱۲ گرینویچ روز ۳۱ دسامبر ۲۰۱۵ با مقادیر دید دیدبانی مقایسه شد. سپس برای مواردی که مدل قادر به پیش بینی مه در یک ایستگاه بود، شاخصهای درستیسنجی شامل آهنگ برخورد H و امتیاز تهدید متوازن ETS که بر اساس جدول توافقی بارش بهدست میآیند، استفاده شد. برای محاسبة اين شاخصها به تابع احتمال مشترك پیش بینی-دیدبانی و تشکیل جدول توافقی (۲×۲) نیاز است. با فرض اینکه پیش بینی و دیدبانی به تر تیب با Y و O نشان داده شوند، جدول توافقی (۲×۲) بهصورت جدول ۳ تشکیل داده می شود. در این جدول تعداد دیدبانی های مثبت (رخداد پدیده)، O_2 تعداد O_1 ديدباني هاى منفى (عدم رخداد پديده)، Y₁ تعداد پیش بینی های مثبت (رخداد پدیده)، Y₂ تعداد پیش بینی های منفی (عدم رخداد پدیده)، a بسامد رخداد پدیده و پیش بینی آن، b بسامد عدم رخداد پدیده و پیش بینی آن، c بسامد رخداد پدیده و عدم پیش بینی آن و d بسامد عدم رخداد پدیده و عدم پیش بینی آن است، شاخص،های آماری برای درستیسنجی شامل آهنگ برخورد (H) و امتیاز تهدید متوازن (ETS) در جدول ۴ آمده است.

	O_1	O_2	
\mathbf{Y}_1	а	b	a + b
Y_2	С	d	c + d
	a + c	b + d	n=a+b+c+d

جدول۳. جدول تـوافقي (۲×۲).

جدول۴. شاخص آماری آهنگ برخورد و امتیاز تهدید متوازن وابسته به جدول توافقی (۲×۲).

بازەي تغييرات	رابطه	کمیت
صفر تا یک: یک برای پیش بینی کامل و صفر برای پیش بینی کاملاً نادرست	H = a/(a+c)	آهنگ برخورد (H)
صفر تا یک: یک برای پیشبینی کامل و صفر برای پیشبینی کاملاً نادرست	$ETS = a - hits_{random} / (a + b + c - hits_{random})$ hits_{random} = (a + b)(a + c) / (a + b + c + d)	امتياز تهديد متوازن (ETS)

۳. نتايج و بحث

در این مطالعه از دادههای ایستگاههای دیدبانی که از ۲۷ تا ۳۰ دسامبر ۲۰۱۵ گزارش مه داشتهاند استفاده شد. کمیتهای اصلی و مهم که در تشکیل مه

اثرگذار هستند از دادهها جدا شده و در جدول ۵ آمده است. این دادهها بهصورت میانگین برای هر رخداد مه بهصورت جداگانه در طول مدت مه محاسبه شدهاند.

سرعت باد ۱۰	نم نسبی	نقطه شبنم	دمای	مدت زمان مه			
متری (m/s)	(%)	دو متری (C°)	دو متری (C°)	(ساعت)	ىوع مە	نام ایستگاه	رديف
۲/۶۷	٩٧/٣٣	_٩/٣٣	۹–	٣	CBL	. 1	١
١/٣١	9۵/۳A	-٧/٣١	-9/VQ	18	CBL	اروميه	۲
۰/۵V	٩٨/٨۶	-4/42	-4/21	٩	CBL		٣
۱/۰۳	1	-4/21	-4	١٣	CBL	اراک	۴
•/ \$ V	90/88	11/97	۱۲/۳۳	٢	تابشى		۵
1/74	٩٨/۵	17/80	17/20	٣	تابشى	بوشهر	۶
1/84	١	۲/۷۳	۲/۷۳	١.	CBL	زاهدان	٧
٠/٩۴	٩٣/٨٨	-٨/٢٩	-V/۵۳	18	تابشى		٨
•/۶V	٩۶	$-V/\cdot \Lambda$	$-arphi/\Delta\Lambda$	۱۰	تابشى	همدان	٩
90/11	• /٣٣	-Λ	_٧/٣٩	١٧	CBL	شهركرد	۱.

جدول۵. کمیتهای اصلی دیدبانی در تحلیل مه برای هر کدام از رخدادهای مه جدول ۱.

شرق و غرب امتداد یافته است. هماهنگ با این الگو، در

این محدوده، در تراز ۸۵۰ هکتوپاسکال نیز پر ارتفاع قرار

دارد که مرکز آن در روی دریای مدیترانه است و پشته آن در راستای مداری به سوی شرق امتداد یافته است. ایران تحت تأثیر این پشته فشاری قرار گرفته است. در این روز

میزان نم نسبی این تراز در نوار شمالی و نوار غربی بین ۵۰

تا ۷۰ درصد است و در بقیهٔ نقاط بین ۷۰ تا ۹۰ درصد

می باشد (شکل ۳-ب). در تراز ۵۰۰ هکتو پاسکال این روز

دیده میشود که یک کمفشار بریده در جنوب ایتالیا و

یک ناوهٔ کمعمق در شرق دریای مدیترانه قرار دارد که

میتواند برخی مناطق غربی و مرکزی ایران را تحت تأثیر

قرار دهد. در روی ایران جریانها مداری است (شکل ۳-

در این بخش ابتدا تحلیل کوتاهی بر شرایط همدیدی حاکم بر منطقه انجام میشود و سپس برونداد مدل WRF مورد بررسی قرار می گیرد.

۳-۱. تحلیل همدیدی

برای تحلیل شرایط آبوهوایی رخداد مه، سعی شد تا با نگاهی کوتاه به وضعیت همدیدی روز ۲۷ تا ۳۰ دسامبر ۲۰۱۵، این شرایط بررسی شود. از بررسی نقشهٔ میدان فشار سطح متوسط دریا در روز بیستوهفتم دسامبر دیده میشود که در سراسر مدار ۳۷ درجهٔ شمالی دو مرکز پرفشار ۱۰۳۲ هکتوپاسکال قرار گرفته است. یکی از مراکز پرفشار روی دریای مدیترانه و دومی در مرکز ایران است (شکل ۳–الف) که پشتههای آن به صورت مداری به

ج).

شکل۳. الف) فشار سطح متوسط دریا بر حسب هکتوپاسکال، ب) الگوی ارتفاع(ژئوپتانسیلمتر) و نم نسبی(درصد) تراز ۸۵۰ هکتوپاسکال و ج) الگوی ارتفاع تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال بر حسب ارتفاع ژئوپتانسیلمتر در ساعت ۰۰۰۰ گرینویچ مورخ ۲۷ دسامبر ۲۰۱۵. فاصله همفشارها ۳ هکتوپاسکال و فاصلهٔ پربندهای ارتفاع ۲۰ ژئوپتانسیلمتر است.

بارشی کمی داشته است (شکل ۴۳-ج). در روز بیستونهم دسامبر، کمفشار بریده در روی قبرس قرار گرفته است و در اثر حرکت چرخندی، در سطح زیرین ناوهٔ فشاری ایجاد شده است. این ناوهٔ فشاری با بخش شمالی ناوهٔ وارون دریای سرخ ترکیب شده است و یک سامانه کمفشار بارشی ایجاد کرده است. در روی ایران همچنان مرکز پرفشار ۱۰۳۲ هکتوپاسکال در نیمهٔ غربى ايران قرار دارد و بقيهٔ نقاط كشور نيز تحت تأثير پشته فشاری این سامانه است (شکل ۵-الف). در تراز ۸۵۰ هکتوپاسکال نیز ایران تحت تأثیر پشتهٔ ارتفاعی قرار دارد. نم نسبی در این روز در نوار جنوبی و نوار غربی ایران کمتر از ۵۰ درصد و در بقیهٔ نقاط بین ۵۰ تا ۷۰ درصد است (شکل ۵–ب). در اثر فعالیت چرخندی کمفشار بریده روی قبرس نیز یک پشتهٔ ارتفاع کمعمق در تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال در شرق دریای مدیترانه ایجاد شده است (شكل ۵-ج).

از بررسی میدان فشار سطح متوسط دریا در روز بیستوهشتم دسامبرکه در شکل ۴– الف نشان داده شده است، دیده شد که مرکز پرفشار ۱۰۳۲ هکتوپاسکال در مرکز ایران قرار دارد و بقیه نقاط کشور تحت تأثیر پشته فشاری این سامانه است. از الگوی ارتفاع و نم نسبی تراز ۸۵۰ هکتوپاسکال این روز (شکل ۴–ب) دیده میشود که پشتهٔ ارتفاع ناشی از پرارتفاع روی دریای مدیترانه همچنان ایران را تحت تأثیر قرار داده است. نم نسبی این تراز در روی ایران نسبت به روز قبل کاهش یافته است. بهطوری که در نیمهٔ غربی کمتر از ۵۰ درصد و در نیمهٔ شرقی بین ۵۰ تا ۷۰ درصد بر آورد شده است. از بررسی میدان ارتفاع تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال دیده شد که ناوه کمعمق شرق دریای مدیترانه بهسوی شرق حرکت کرده است که چون گرادیان ارتفاع مناسبی ندارد و نیز نتوانسته است پشتهٔ فشاری و ارتفاعی سطوح زیرین را تضعیف کند، فعالیت

شکل۴. الف) فشار سطح متوسط دریا بر حسب هکتوپاسکال، ب) الگوی ارتفاع(ژئوپتانسیلمتر) و نم نسبی(درصد) تراز ۸۵۰ هکتوپاسکال و ج) الگوی ارتفاع تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال بر حسب ارتفاع ژئوپتانسیلمتر در ساعت ۰۰۰۰ گرینویچ مورخ ۲۸ دسامبر ۲۰۱۵. فاصله همفشارها ۳ هکتوپاسکال و فاصله پربندهای ارتفاع ۴۰ ژئوپتانسیلمتر است.

شکل۵. الف) فشار سطح متوسط دریا بر حسب هکتوپاسکال، ب) الگوی ارتفاع(ژئوپتانسیلمتر) و نم نسبی(درصد) تراز ۸۵۰ هکتوپاسکال و ج) الگوی ارتفاع تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال بر حسب ارتفاع ژئوپتانسیلمتر در ساعت ۰۰۰۰ گرینویچ مورخ ۲۹ دسامبر ۲۰۱۵. فاصله همفشارها ۳ هکتوپاسکال و فاصله پربندهای ارتفاع ۴۰ ژئوپتانسیلمتر است.

در روز سیام دسامبر، کمفشار بریده باز شده و یک ناوهٔ ارتفاعی در شرق دریای مدیترانه ایجاد کرده است. این سامانه سبب شده است تا ناوه ارتفاعی و فشاری در ترازهای زیرین در شرق آن دریا ایجاد شود و یک سامانه بارشی مناسب ایجاد کند. این سامانه با نم نسبی بین ۵۰ تا بارشی مناسب ایجاد کند. این سامانه با نم نسبی بین ۵۰ تا نوار غربی ایران را تحت تأثیر قرار میدهد. سایر نقاط ایران همچنان تحت تأثیر پشته فشاری و ارتفاعی قرار دارد

(شکل ۶- الف، ب و ج). بررسی این حالت موردی نشان داد که با یک موج کمدامنه با فعالیت بارشی ضعیف از منطقهٔ غرب و مرکز ایران عبور کرده و شرایط ایجاد مه CBL را در این مناطق مهیا کرده است. پس از استقرار مرکز پرفشار و پشته آن در روی ایران و در نتیجه ماندگاری هوای سرد، نبود ابر و رخداد تابش شبانهٔ زمین سبب شده است تا شرایط مناسبی برای ایجاد مه تابشی فراهم شود.

شکل۶. الف) فشار سطح متوسط دریا بر حسب هکتوپاسکال، ب) الگوی ارتفاع(ژئوپتانسیلمتر) و نم نسبی(درصد) تراز ۸۵۰ هکتوپاسکال و ج) الگوی ارتفاع تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال بر حسب ارتفاع ژئوپتانسیلمتر در ساعت ۰۰۰۰ گرینویچ مورخ ۳۰ دسامبر ۲۰۱۵. فاصله همفشارها ۳ هکتوپاسکال و فاصله پربندهای ارتفاع ۴۰ ژئوپتانسیلمتر است.

۳-۲. تحليل برونداد مدل

در این تحقیق برای شبیهسازی مه تابشی و مه CBL، مدل WRF با پنج پیکربندی متفاوت استفاده شد و سپس ۴ الگوریتم محاسبه دید بر برونداد مدل اعمال شد تا بهترین پیکربندی و الگوریتم تشخیص این گونه مهها مشخص شود. جدول ۶ تعداد پیش بینیهای درست برای هر رخداد مه از جدول ۵ (با توجه به شماره ردیف) با استفاده از پیکربندیهای مدل و الگوریتمهای مختلف را نشان می دهد. هر ستون در جدول ۶ نشان دهندهٔ شماره طرح واره، تعداد تراز قائم و نام الگوریتم محاسبه دید افقی است. برای نمونه (G2009)25-2 یعنی پیکربندی شماره ۲ با ۲۲ تراز قائم و الگوریتم محاسبه دید G2009. خانههای رنگی نشان می دهند که مدل با کدام الگوریتم و طرحواره

از هر ستون، رخداد مه را پیش بینی کرده است. با توجه به این شکل، از بین ۶ مه CBL و ۴ مه تابشی، ۵ مه CBL و ۲ مه تابشی پیش بینی شده است. بنابراین در این مطالعه، مدل در پیش بینی مه CBL کارآیی بیشتری داشته است. در واقع مدل، مه بوشهر و زاهدان را تشخیص نداده است. این می تواند به این دلیل باشد که در سطح زمین با ناهمواری پیچیده، یک مدل پیش بینی عددی وضع هوا با تفکیک بالا می تواند نتایج قابل قبولی را ارائه دهد، زیرا شرایط ایجاد مه محدود به یک حوضه بسته و باد کوه به دشت است که هوای نسبتاً سرد را با خود به پایین حوضه

می آورد (مولر و همکاران، ۲۰۱۰ و کوکسارت و جیمنز، ۲۰۱۱)، ولی در مناطق با سطح زمین صاف این سازوکار ساده وجود ندارد و پیشبینی مه را با چالش بیشتری مواجه (G2009) هر کدام ۶ رخداد مه را از ۱۰ مه پیش بینی کردهاند. شکل ۷ شاخص درستی سنجی آهنگ برخورد را برای پیکربندی ها و الگوریتم های دید مختلف در روزهای همراه با مه از ۲۷ تا ۳۰ دسامبر ۲۰۱۵ در شهرهای اراک، همدان، ارومیه و شهر کرد نشان می دهد. با توجه به شکل، پیکربندی ۲ با ۲۸ تراز در راستای قائم (۲–۲۸)، فقط قادر به تشخیص مه در بعضی از ساعات در شهر اراک است، در صورتی که با تغییر تعداد ترازها در راستای قائم به ۳۲ تراز، پیکربندی ۲–۳۲، مه شهرهای اراک، همدان، ارومیه و شهر کرد را پیش بینی کرده است. همچنین الگوریتم محاسبه دید افقی RUC که قادر به پیش بینی هیچ مهای نبود، دارای اریبی بود که در این مطالعه با حذف آن و اصلاح الگوریتم RUC به الگوریتم RUC-new، برخی از

مهها را پیشبینی کرد. برای نشان دادن وجود اریبی بهصورت قطعی، موارد بیشتری از رخداد مه باید بررسی

می کند. در این مناطق، مه تابشی ناشی از تعادل پیچیده هزاران فرآیندی است که در هوای مجاور سطح زمین رخ میدهد، بنابراین پیشبینی مه در این مناطق برای مدلهای پیش بینی عددی وضع هوا مشکل است (استینولد و همکاران، ۲۰۱۵). بررسی جدول ۶ نشان میدهد که در این مطالعه موردی، استفاده از ییکربندی شماره ۲ برای مدل WRF (طرحوارهی لین برای میکروفیزیک ابر، طرحوارهی RRTMG برای لایهٔ مرزی سیارهای، طرحوارهی SU برای تابش طولموج بلند، طرحوارهی داهیا برای تابش طولموج کوتاه، طرحوارهی نوا برای فیزیک سطح و طرحوارهی مونین ابوخوف برای لایهی سطحی) با ۳۲ تراز در راستای قائم بیشترین مهارت را در پیش بینی رخداد مه داشته است. همچنین از میان الگوریتمهای محاسبه دید، الگوریتمهای محاسبه دید SW99 و G2009 بیشترین پیشبینی درست رخداد مه را در این مطالعه داشتهاند. به گونهای که پیکربندی-الگوریتم (SW99) و -2

جدول۶. تعداد پیشبینیهای درست برای هر رخداد مه از جدول ۵ (با توجه به شماره ردیف) با استفاده از پیکربندیهای مدل و الگوریتمهای مختلف. هر ردیف بیانگر یک رخداد مه از جدول ۵ و هر ستون نشاندهندهٔ شماره طرحواره، تعداد تراز قائم و نام الگوریتم محاسبه دید افقی است.

شود.

5-32(RUC-new)	5-32(RUC)	5-32(FSL)	5-32(G2009)	5-32(SW99)	4-32(RUC-new)	4-32(RUC)	4-32(FSL)	4-32(G2009)	4-32(SW99)	3-32(RUC-new)	3-32(RUC)	3-32(FSL)	3-32(G2009)	3-32(SW99)	1-32(RUC-new)	1-32(RUC)	1-32(FSL)	1-32(G2009)	1-32(SW99)	2-32(RUC-new)	2-32(RUC)	2-32(FSL)	2-32(G2009)	2-32(SW99)	2-28(RUC-new)	2-28(RUC)	2-28(FSL)	2-28(G2009)	2-28(SW99)	طرحواره و الگوریتم محاسبه دید مه
																														ارومیه ۱
																														ارومیه ۲
																														اراک ۱
																														اراک ۲
																														بوشهر ۱
																														بوشهر ۲
																														زاهدان
																														همدان ۱
																														همدان ۲
																														شهركرد
١	١	*	۴	۴	۲	١	١	٣	٣	۲	•	۲	۴	۴	۲	٠	٣	۴	۴	0	١	۲	۶	۶	۲	٠	٠	۲	۲	تعداد مەھاى پيشىينى شىدە

شکل۷. آهنگ برخورد برای پیکربندیها و الگوریتمهای دید مختلف برای روزهای همراه با مه از ۲۷ تا ۳۰ دسامبر ۲۰۱۵ در شهرهای اراک، همدان، ارومیه و شهرکرد. محور افقی نشاندهندهٔ شماره طرحواره، تعداد تراز قائم و نام الگوریتم محاسبه دید افقی است.

شهر همدان بیشتر از مهارت مدل با پیکربندی ۲-۳۳ و با همان الگوریتمهای دید است. شایان گفتن است که مهارت مدل با پیکربندیهای ۱-۳۳ و ۳-۳۲ برای ETS پیش بینی مه شهر همدان نیز خوب است. همچنین ETS الگوریتم محاسبه دید افقی RUC که با همه پیکربندیها صفر است، با اصلاح الگوریتم به wac-new، بهبود قابل توجهی می یابد. با توجه به شکل، پیکربندی ۲ با ۳۲ تراز در راستای قائم، بهترین پیکربندی و الگوریتمهای دید 98W8 و 62009 بهترین الگوریتمهای دید برای این مورد رخداد مه هستند. شکل ۸ شاخص درستی سنجی امتیاز تهدید متوازن را برای پیکربندی ها و الگوریتم های دید مختلف در روزهای همراه با مه از ۲۷ تا ۳۰ دسامبر ۲۰۱۵ در شهرهای اراک، همدان، ارومیه و شهر کرد نشان می دهد. همان طور که مشاهده می شود، ETS از مقادیر ۲۰٬۰، ۲۰/۰ و ۰ بهتر تیب برای پیش بینی مه در شهرهای اراک، ارومیه و شهر کرد با پیکربندی ۲–۲۸ به مقادیر بسیار بهتر و قابل قبول ۱/۰، ۲/۰ و ۹۵/۰ برای پیش بینی مه با پیکربندی ۲–۳۲ تغییر کرده است. البته مهارت مدل با پیکربندی ۲–۲۲ تغییر کرده الگوریتم های دید 90% و 62009 برای پیش بینی مه

شکل۸ شاخص درستیسنجی امتیاز تهدید متوازن برای پیکربندیها و الگوریتمهای دید مختلف در روزهای همراه با مه از ۲۷ تا ۳۰ دسامبر ۲۰۱۵ در شهرهای اراک، همدان، ارومیه و شهرکرد. محور افقی نشاندهندهٔ شماره طرحواره، تعداد تراز قائم و نام الگوریتم محاسبه دید افقی است.

در ادامه برای نمونه چند مورد از نمودارهای تغییرات دید، نم نسبی و اختلاف دما و دمای نقطهٔ شبنم ایستگاه اراک موردبررسی قرار می گیرند. شکل ۹ مقدار دید محاسبه شده با الگوریتم SW99 از برونداد مدل با پیکربندیهای ۲–۲۸ و ۲–۳۳ را با دیدبانی مقایسه می کند. برای رسم این شکل، دیدهای بیشتر از ۱۰ کیلومتر را ۱۰ قرار دادهایم. خط چینهای قرمز محدوده مه را نشان میدهد.

ساعت است.

شکل ۱۰ مقدار اختلاف دما و دمای نقطهٔ شبنم از برونداد مدل با پیکربندی های ۲–۲۸ و ۲–۳۲ را با دیدبانی مقایسه می کند. با توجه به شکل، با افزایش تراز قائم جو در لایه مرزی، بهبود قابل توجهی حاصل شده است. شکل ۱۱ مقدار نم نسبی دیدبانی را با برونداد مدل با پیکربندی های مقدار نم نسبی از برونداد مدل با پیکربندی ۲–۳۲، مقدار نم نسبی از برونداد مدل با پیکربندی ۲–۳۲، هماهنگی خوبی با داده های دیدبانی دارد.

شکل ۹. مقایسه دید دیدبانی ایستگاه اراک با مقدار دید بر حسب کیلومتر با استفاده از الگوریتم محاسبه دید SW99 از برونداد مدل با پیکربندیهای ۲–۲۸ و ۲– ۳۲. محور افقی نشان(هنادهٔ تاریخ و ساعت است.

شکل ۱۰. مقایسهٔ مقدار اختلاف دما و دمای نقطهٔ شبنم دیدبانی با برونداد مدل با پیکربندیهای ۲–۲۸ و ۲–۳۲ در ایستگاه اراک. محور افقی نشاندهندهٔ تاریخ و

شکل 11. مقایسه مقدار نم نسبی دیدبانی با برونداد مدل با پیکربندیهای ۲–۲۸ و ۲–۳۲ در ایستگاه اراک. محور افقی نشاندهندهٔ تاریخ و ساعت است.

شکل ۱۲ نیز مقدار دید محاسبه شده با الگوریتم محاسبه دید RUC و RUC-new از برونداد مدل با پیکربندی ۲–۳۳ را با دیدبانی مقایسه میکند.

همانطور که در شکل دیده می شود، با حذف اریبی، الگوریتم محاسبه دید اصلاح شده قادر به پیش بینی مه شده است.

شکل۱۲. مقایسه دید دیدبانی ایستگاه اراک با مقدار دید بر حسب کیلومتر با استفاده از الگوریتم محاسبه دید RUC و RUC-new از برونداد مدل با پیکربندی ۲-۲۳. محور افقی تشاندهندهٔ تاریخ و ساعت است.

۴. نتیجه گیری

پیش بینی مه بهعنوان یک کمیت هواشناسی از جنبههای گوناگون از جمله ترافیک هوایی، زمینی و دریایی دارای اهمیت است. در مقاله حاضر دید افقی از ۲۷ تا ۳۰ دسامبر ۲۰۱۵ در فرودگاههای ارومیه، اراک، بوشهر، زاهدان، همدان و شهرکرد، با استفاده از چهار الگوريتم محاسبه دید افقی شامل FSL ،SW99 و G2009 و روی برونداد مدل میان مقیاس WRF با ۵ پیکربندی مختلف بهدست آمد. در مرحلهٔ اول، مدل WRF با ۲۸ تراز در راستای قائم استفاده شد. در این حالت نتایج نشان داد که مدلWRF قادر به شبیهسازی رطوبت نبوده و مهارت قابل قبولي در پیش بیني رخداد مه ندارد، به گونهاي که بیشترین تعداد صحیح پیش بینی رخداد مه ۲ مورد از ۱۰ مورد بوده است. در مرحلهٔ دوم با افزایش ترازهای قائم در لایهٔ مرزی به ۳۲ تراز، مهارت مدل در پیش بینی مه بهطور قابل ملاحظهای افزایش یافت که با نتایج مطالعات قبلی همخوانی دارد (تردیف، ۲۰۰۷). در این حالت، بیشترین تعداد صحیح پیش بینی رخداد مه ۶ مورد از ۱۰ مورد بوده است. علت این امر آن است که در مدل با تفکیک قائم کمتر، آهنگ سرمایش ضعیف تری دیده میشود و در واقع مدل با ترازهای قائم کم نمی تواند سرمایش تابشی در جو نزدیک زمین را در چند متر پایین آن در اوایل شب، شبیهسازی کند. پیش بینی توسط مدل با تفكيك قائم بيشتر باعث افزايش قابل قبول مقدار آب ابر (LWC) و در نتیجه عمیق شدن مه می شود. (تردیف، .(....

در ارزیابی پیکربندیها، پیکربندی شماره ۲ و در بین الگوریتمهای محاسبه دید، الگوریتمهای SW99 و G2009 در پیش بینی دید بهتر از بقیه عمل کردند. شایان گفتن است که در مطالعات مختلف الگوریتمهای محاسبه دید دیگری بهترین نتایج را در پیش بینی مه داشتهاند (از تانر و همکاران (۲۰۱۴)، بارتوک و همکاران (۲۰۱۲)، بنگ و همکاران (۲۰۰۹) و جابری و همکاران (۱۳۹۷))، اگرچه در بیشتر پژوهش ها از الگوریتم SW99 برای

محاسبه ديد بهجهت پيش بيني مه استفاده شده است (رومن کسکان و همکاران (۲۰۱۹)، گالتپ و میلبرانت (۲۰۰۷) و برگوت (۲۰۰۷)). همچنین پس پردازشگر مدل میان مقیاس آمریکای شمالی (North American Mesoscale Model)، دید را با استفاده از الگوریتم sw99 محاسبه می کند (گالتپ و همکاران، ۲۰۲۰). در این مطالعه موردی مدل WRF توانست از ۶ مه CBL، ۵ مه و از ۴ مه تابشی، ۲ مه را پیش بینی کند. بنابراین کارآیی مدل در پیش بینی مه CBL بیشتر از پیش بینی مه تابشی بوده است. در واقع شکل گیری و توسعه مه تابشی به شرایط دینامیکی نزدیک سطح زمین (مانند باد، دما و آشفتگی) حساس است (رومن کسکان و همکاران، ۲۰۱۹). از طرف دیگر وقتی تشكيل مه تابشي تحت تأثير ناهمواري محلى شكل نگرفته باشد (مانند مه تابشی بوشهر که در منطقهای هموار رخ داده است)، مدل های پیش بینی عددی برای شبیه سازی آن مشکل دارند (مولر و همکاران، ۲۰۱۰). همچنین با مقایسه مقادیر دمای شبیهسازی شده و دیدبانی در ارتفاع دو متری، ملاحظه شد که دمای شبیهسازیشده، مخصوصاً برای مه تابشی فراپیش بینی شده است. پژوهش های پیشین نیز بیانگر وجود اریبی مثبت در پیش بینی دما در ارتفاع دو متری در شرایط مه تابشی است که وجود این اریبی مثبت، بهدلیل عدمتوانایی مدل در شبیهسازی سرمایش تابشی واقعی مرتبط با شرایط مه تابشی در سطح زمین است (رومن کسکان و همکاران، ۲۰۱۹).

در بررسی مقادیر رطوبت و دما در برونداد مدل WRF، مشخص شد که این مقادیر از روز دوم شبیهسازی همخوانی بیشتری با دیدبانی دارند، که بهعلت زمان اسپین آپ (Spin Up) مدل است. این موضوع با مطالعات پیشین هم هماهنگ است (رومن کسکان و همکاران، ۲۰۱۶).

با توجه به اینکه عدمقطعیت در پارامتریسازی فیزیکی مدل نقش مهمی در پیشبینی مه دارد (لین و همکاران، ۲۰۱۷)، بنابراین پیشبینی مه با استفاده از یک سامانه همادی ممکن است روش خوبی برای بهبود پیشبینی مه

- Ahrens, C. D. and Henson, R., 2018, Meteorology today: An Introduction to Weather, Climate, and the Envirinment, 12th Edition. Cengage Learning.
- Bang, C., Lee, J. W. and Hong, S.Y., 2009, Predictability experiments of fog and visibility in local airports over Korea using the WRF model. Journal of Korean society for atmospheric environment., 24, 92-101.
- Ballard, S. P., Golding, B. W. and Smith, R. N. B., 1991, Mesoscale model experimental forecasts of the Haar of northeast Scotland. Monthly Weather Review., 119, 2107–2123.
- Bartok, J., Bott, A. and Gera, M., 2012, Fog prediction for road traffic safety in a coastal desert region. Boundary-Layer Meteorology., 145(3), 485–506.
- Benjamin, S. G., Devenyi, D., Weygandt, S. S., Brundage, K. J., Brown, J. M., Grell, G. A., Kim, D., Schwartz, B. E., Smirnova, T. G., Smith, T. L. and Manikin, G. S., 2004, An hourly assimilation-forecast cycle: The RUC. Mon. Wea. Rev., 132, 495–518.
- Bergot, T., 2007, Quality assessment of the Cobel-Isba numerical forecast system of fog and low clouds. Pure appl. geophys., 164 (2007), 1265– 1282.
- Byers, H. R., 1959, General Meteorology. McGraw-Hill.
- Cuxart, J. and Jiménez, M.A., 2011, Deep radiation fog in a wide closed valley: study by numerical modeling and remote sensing. Pure Appl Geophys., 169, 911–926.
- Doran, J. A., Rohr, P. J., Beberwyk, D. J., Brooks, G. R., Gayno, G. A., Williams, R. T., Lewis, J. M. and Lefevre, R. J., 1999, TheMM5at the AF Weather Agency—New products to support military operations. Preprints, Eighth Conf. on Aviation, Range, and Aerospace Meteorology, Dallas, TX, Amer. Meteor. Soc., 115–119.

باشد. همچنین پیشنهاد میشود پیش بینی رخداد انواع مه با استفاده از پارامتریسازیهای فیزیکی متفاوت در مدل انجام شود.

مراجع

- Dudhia, J., 1989, Numerical study of convection observed during the Winter Monsoon Experiment using a mesoscale two-dimensional model. J. Atmos. Sci., 46, 3077–3107.
- Fultz, A. J. and Ashley, W. S., 2016, Fatal weather related general aviation accidents in the United States. Physical Geography., 37(5), 291-312, DOI: 10.1080/02723646.2016.1211854
- George, J. J., 1951, Fog. Compendium of Meteorology, T. F. Malone, Amer. Meteor. Soc., 1179–1189.
- Gultepe, I. and Milbrandt, J., 2007, Microphysical observations and mesoscale model simulation of a warm fog case during FRAM project. Pure Appl. Geophys., 164, 1161–1178.
- Gultepe, I., Hansen, B., Cober, S. G., Pearson, G., Milbrandt, J. A., Platnick, S. and Oakley, J. P., 2009, The fog remote sensing and modeling field project. Bulletin of the American Meteorological Society, 90(3), 341-359.
- Gultepe, I., Milbrandt, J. and Zhou, B., 2017, Marine Fog: A review on microphysics challenges and advancements in observations, modeling, and forecasting, (Chapter 7). In: Koracin, D. and Dorman, C., Marine Fog: Challenges and Advancements in Observations, Modeling, and Forecasting, Springer Atmospheric Science., 7.345–7.394.
- Gultepe, I., Heymsfield, A, J. and Gallagher, M., 2020, Arctic ice fog: its microphysics and prediction (Chapter 4). In: Kokhanovsky, A. and Tomasi, C., Physics and Chemistry of the Arctic Atmosphere, Springer Polar Sciences., 6.361– 6.414.
- Hong, S. Y., Noh, Y. and Dudhia, J., 2006, A new vertical diffusion package with an explicit treatment of entrainment processes, Mon. Wea. Rev., 134, 2318–2341.
- Iacono, M. J., Delamere, J. S., Mlawer, E. J.,

Shephard, M. W., Clough, S. A. and Collins, W. D., 2008, Radiative forcing by long–lived greenhouse gases: Calculations with the AER radiative transfer models. J. Geophys. Res., 113, D13103.

- Lester, J. F., 2007, Aviation weather, Jepson Pub. U.S.A.
- Lin, Y.L., Farley, R. D. and Orville, H. D., 1983, Bulk parameterization of the snow field in a cloud model. J. Appl. Meteor., 22, 1065–1092.
- Lin, C.Y., Zhang, Z.F., Pu, Z.X. and Wang, F., 2017, Numerical simulations of an advection fog event over Shanghai Pudong International Airport with the WRF model. J. Meteor. Res., 31(5), 874–889.
- Lim, K. S. S. and Hong, S. Y., 2010, Development of an effective double-moment cloud microphysics scheme with prognostic cloud condensation nuclei (CCN) for weather and climate models. Mon. Wea. Rev., 138, 1587–1612.
- Mlawer, E. J., Taubman, S. J., Brown, P. D., Iacono, M. J. and Clough, S. A., 1997, Radiative transfer for inhomogeneous atmospheres: RRTM, a validated correlated–k model for the longwave. J. Geophys. Res., 102, 16663–16682.
- Muller, M. D., Masbou, M. and Bott, A., 2010, Three-dimensional fog forecasting in complex terrain. Q J R Meteorol Soc., 136, 2189–2202.
- Nakanishi, M. and Niino, H., 2004, An improved Mellor–Yamada level-3model with condensation physics: Its design and verification. Boundary-Layer Meteorol., 112, 1–31.
- Obukhov, A. M., 1971, Turbulence in an atmosphere with a non-uniform temperature. Boundary-Layer Meteorology., 2 (1), 7-29.
- Oztaner, Y.B., Unal, A. and Kindap, T., 2014, Comparative analysis of fog prediction algorithms via use of WRF model over istanbul, 14th EMS Annual Meeting & 10th European Conference on Applied Climatology (ECAC), 06 – 10 October 2014, Prague, Czech Republic.
- Philip, A., Bergot, T., Bouteloup, Y. and Bouyssel, F., 2016, The impact of vertical resolution on fog forecasting in the kilometric-scale model AROME: A case study and statistics. Weather and Forecasting., 31(1), 1655–1671.
- Pleim, J. E., 2007, A combined local and nonlocal closure model for the atmospheric boundary layer. Part I: Model description and testing. J. Appl. Meteor. Climatol., 46, 1383–1395.
- Roman-Cascón, C., Yag^uue, C., Sastre, M., Maqueda, G., Salamanca, F. and Viana, S., 2012, Observations and WRF simulations of fog events at the Spanish northern plateau. Adv. Sci. Res. 8: 11–18.
- Román-Cascón, C., Steeneveld, G. J., Yague, C., Sastre, M., Arrillaga, J. A. and Maqueda, G., 2016, Forecasting radiation fog at climatologically contrasting sites: Evaluation of statistical methods and WRF. Quart. J. Roy.

Meteor. Soc., 142, 1048–1063, doi: 10.1002/qj.2016.142.issue- 695.

- Roman-Cascón, C., Yagüe, C., Steeneveld, G. J., Morales, G., Arrillaga, J.A., Sastre, M. and Maqueda, G., 2019, Radiation and cloud-base lowering fog events: Observational analysis and evaluation of WRF and HARMONIE. Atmospheric Research., 229, 190–207.
- Singh, A., George, J. P. and Iyengar, G. R., 2018, Prediction of fog/visibility over India using NWP Model. Journal of Earth System Science., 127-153.
- Skamarock, W. C., Klemp, J. B., Dudhia, J., Gill, D. O., Barker, D. M., Duda, M. G., Huang, X., Wang, W. and Powers, J. G., 2008, A description of the advanced research WRF version 3; NCAR Tech. Note (NCAR/TN-475+STR); National Center for Atmospheric Research: Boulder, CO, USA., 125.
- Steeneveld, G. J., Ronda, R. J. and Holtslag, A. A. M., 2015, The challenge of forecasting the onset and development of radiation fog using mesoscale atmospheric models. Bound. Layer Meteor., 154, 265–289, doi: 10.1007/s10546-014-9973-8.
- Stoelinga, M. T. and Warner T. T., 1999, Nonhydrostatic, mesobeta-scale model simulations of cloud ceiling and visibility for an East Coast winter precipitation event. J. Appl. Meteor., 38, 385–404, doi: 10.1175/1520-0450(1999)038 <0385:NMSMSO>2.0.CO;2.
- Tardif, R., 2007, The impact of vertical resolution in the explicit numerical forecasting of radiation fog: A case study. Pure Appl. Geophys., 164, 1221-1240.
- Tardif, R. and Rasmussen, R. M., 2007, Event-based climatology and typology of fog in the New York City region. J. Appl. Meteor. And Climatology., 46, 1141-1168, doi:10.1175/JAM2516.1.
- Tardif, R. and Rasmussen, R. M., 2008, Processoriented analysis of environmental conditions associated with precipitation fog events in the New York city region. Journal of Applied Meteorology and Climatology., 47, 1681–1703.
- Tewari, M., Chen, J., Wang, W., Dudhia, J., LeMone, M.A., Mitchell, K., Ek, M., Gayno, G., Wegiel, J. and Cuenca, R. H., 2004, Implementation and verification of the unified NOAH land surface model in the WRF model. 20th conference on weather analysis and forecasting/16th conference on numerical weather prediction, 11–15.
- Thompson, G., Field, P. R., Rasmussen, R. M. and Hall, W. D., 2008, Explicit forecasts of winter precipitation using an improved bulk microphysics scheme. Part II: Implementation of a new snow parameterization. Mon. Wea. Rev., 136, 5095–5115.
- Van der Velde, I., Steeneveld, G., 2010, Wichers Schreur, B. and Holtslag, A., Modeling and

forecasting the onset and duration of severe radiation fog under frost conditions. Monthly Weather Review., 138, 4237–4253.

- Willett, H. C., 1928, Fog and haze, their causes, distribution, and forecasting. Mon. Wea. Rev., 56, 435–468.
- Yang, Y. and Gao, S., 2016, Sensitivity study of vertical resolution in WRF numerical simulation for sea fog over the Yellow Sea. Acta Meteorol. Sin., 74 (6), 974–988, https://doi.org/10.11676/qxxb2016.062.
- Yang, Y., Hu, X. M., Gao, S. and Wang, Y., 2019,

Sensitivity of WRF simulations with the YSU PBL scheme to the lowest model level height for a sea fog event over the Yellow Sea. Atmospheric Research., 215 (2019), 253–267.

- Yuan, X. and Chen, Z. H., 2013, Statistics and monitoring analysis of advection fog at Shanghai Pudong Airport. J. Meteor. Sci., 33, 95–101, DOI:10.3969/2012jms.0149
- Zhou, B., Du, J., Gultepe, I. and DiMego, G., 2012, Forecast of low visibility and fog from NCEP: Current status and efforts. Pure and Applied Geophysics., 169, 895–909.

پيوست

Configuratio n Number – vertical levels	Microphysics	PBL	Longwave	Shortwave	Land surface	sf_sfclay_ physics
2-28	Lin et al. (Lin et al., 1983)	YSU (Hong et al., 2006)	RRTMG (Iacono et al., 2008)	Dudhia (Dudhia, 1989)	NOAH LSM (Tewari et al., 2004)	Monin-Obukhov (Obukhov, 1971)
1-32	Lin et al.	YSU	RRTM	Dudhia	NOAH LSM	Monin-Obukhov
2-32	Lin et al.	YSU	RRTMG	Dudhia	NOAH LSM	Monin-Obukhov
3-32	Lin et al.	ACM2 (Pleim, 2007)	RRTM (Mlawer et al., 1997)	Dudhia	NOAH LSM	Monin-Obukhov
4-32	Thompson (Thompson et al., 2008)	YSU	RRTMG	Dudhia	NOAH LSM	Monin-Obukhov
5-32	WDM6-class (Lim et al., 2010)	MYN2.5 (Nakanishi and Niino, 2004)	RRTM	Dudhia	NOAH LSM	Monin-Obukhov

Table. The WRF model configuration.

Numerical prediction of several radiation and CBL fog events over Iran using the WRF model for late December 2015

Pahlavan, R.¹, Moradi, M.², Tajbakhsh, S.³, Azadi, M.² and Rahnama, M.³

1. Ph.D. Student, Atmospheric Science and Meteorological Research Center (ASMERC), Tehran, Iran

2. Associate Professor, Atmospheric Science and Meteorological Research Center (ASMERC), Tehran, Iran

3. Assistant Professor, Atmospheric Science and Meteorological Research Center (ASMERC), Tehran, Iran

(Received: 4 April 2020, Accepted: 29 Sep 2020)

Summary

In this study it has been attempted to simulate the occurrence of radiation and CBL fog during late December 2015 in Orumiyeh, Arak, Bushehr, Zahedan, Hamedan and Shahrekord airports, using the mesoscale WRF model.

To simulate radiation and CBL fogs, the output of the WRF model with five different configurations as presented in table 1 was used, and then four visibility calculation algorithms were applied to the output of the model to find the best configuration and visibility calculation algorithm for the prediction of the considered fog events. The WRF model version 3.9.1 with Lambert conformal projection, using two nested domains with 16-km and 4-km grid spacing was used for the simulation. Based on the results of some previous studies (e.g. Lin et al., 2017; Van der Velde et al., 2010; Roman-Casc´on et al., 2012), because of the sensitivity of the fog prediction to cloud microphysics, planetary boundary layer and long-wave radiation schemes, five different configurations of the WRF model with varying physical parametrization schemes were implemented.

In the first series of experiments, the five mentioned configurations of the model were run using 28 vertical levels. Then four horizontal visibility calculation algorithms including SW99 (Stoelinga and Warner,1999), FSL (Doran et al., 2009), G2009 (Gultepe et al., 2009) and RUC (Benjamin et al., 2004) were applied on the model output to calculate the horizontal visibility separately for each model output and for six synoptic stations in the domain. It is seen that, since the amount of liquid water content (LWC) of the cloud with all model configurations is zero or nearly zero, the calculated horizontal visibility was much greater than 10 km for all stations. In general, the model showed poor results for the simulation of relative humidity in the boundary layer and thus the occurrence of fog.

Since some previous studies (e.g. Yang and Gao, 2016; Philip et al., 2016; Tardif, 2007) have emphasized the importance of high vertical resolution to resolve the main fog formation processes, in the next series of experiments the number of vertical levels in the model was increased from 28 to 32, such that 11 vertical levels were considered from the ground level up to 200 m above ground. The model was then implemented with the same five configurations as in the first experiments. Examining the results revealed that the model found the skill of recognizing moisture and fog in most cases, and predicted 5 out of 6 cases of CBL and 2 out of 4 cases of radiation fogs. For the verification the outputs for the predictions of fog events the calculated visibilities were compared with the verifying observational data and hit rate and equitable threat score were calculated. The evaluation indicated that the configuration 2 with 32 vertical levels combined with SW99 and G2009 algorithms performed better for the prediction of visibility for stations considered here. It can also be said that increasing the number of vertical levels close to the surface is of great importance in improving the quality of fog forecasting, because high vertical resolution is required to realistically represent the vertical structure and magnitude of the radiative cooling in the first few meters of the atmosphere, and thus obtain more accurate forecasts of radiation fog. Using high vertical resolution in simulations, results in an acceptable increase of liquid water content (LWC) and thus improves the accuracy of fog prediction. The results also show that the model's skill to predict CBL fog is higher than that of radiation fog in this case study. By comparing the simulated and observational two meter temperature values, it was observed that the simulated air temperature is overestimated, especially for the radiation fog. Previous researches have also shown a positive bias in predicted air temperature at two-meter height in radiation fog conditions, which is probably due to the inability of the model to simulate the actual radiative cooling associated with fog conditions in the first few meters of the atmosphere (Roman-Casc´on et al., 2019).

Keywords: Numerical Prediction, Radiation fog, CBL fog, WRF Model, Vertical levels .